

DAVID BRET: ÉDITH PIAF

Najdi pro mě nový způsob smrti
Dosud nevyprávěný příběh

Z angličtiny přeložila Jana Novotná
Odpovědný redaktor Pavel Tůma
Jazyková korektura PhDr. Ladislav Janovec, PhD
Nakladatelství Omega

U tohoto titulu se nabízí otázka, zda vůbec stojí za pozornost vzhledem k problematické kvalitě originálu, který není ničím jiným než soupisem milostných vztahů, aktů a afér Edith Piaf a lidí z jejího okolí. Kdo by si myslel, že na překladu jednoduchého textu se nedá moc pokazit, mýlil by se. Překladatelce Janě Novotné se to ve spolupráci s nakladatelstvím přece podařilo!

Čtenář si opakovaně musí klást otázku, zda překladatelka ovládá hůř češtinu, nebo angličtinu, z níž v tomto případě překládala. Větná stavba je pro ni často nezdolatelnou překážkou, smysl slov jí sem tam uniká, takže překlad dosahuje komického účinku:

Nešťastný námořník skončí po noci vášnivé lásky jako utopenec v přístavu. (str. 15)

Záliba Piaf v mužích byla součástí jejího neklidného životního stylu (str. 16)

Yves měl vztah s jiným mužem. K tomu se pak okamžitě vrátil, jakmile jejich zápal s Edith ochladl. (str. 16)

... patřil k bisexuálním prospěchářům a podle všeho nebylo nijak povznášející se s ním znát. (str. 16)

Ve svých začátcích Edith vystupovala „jako poskok“ Louise Gassiona a Mômone při jejich produkcích na ulicích (str. 18, 19).

Edith a Malý Louis si pronajali si pronajali pokoj v nevhodně pojmenovaném hotelu Hôtel de l'Avenir ... (str. 22)

Edith si dopřála pár laskavostí, když přijala pozvání na slavnostní večeři pořádané ministrem vlády Jeanem de Rovera (str. 27)

Když jsem spolkla svou hrdost, řekla jsem jí to. (str. 49)

Piaf zvolila Yvese Montanda, který vytvořil další precedens jako první v dlouhé řadě umělců, jež střídavě milovala, živila, formovala a šikanovala v zájmu národní a mezinárodní slávy. (str. 59)

Přinutila ho vyřadit ze šatníku křiklavá kostkovaná saka a zpívat v košili, aby zdůraznil svou siluetu – druhou po Piaf, dokud nevezala začátkem šedesátých let Paříž útokem Barbara. (str. 60)

Jacques Pills byl prospěchář, homosexuál svou náklonností, jenž svými triky kořistil na slavných ženách. Joséphine využíval jako odrazový můstek, a když se dala do pohybu jeho vlastní kariéra, odhodil ji jako horkou cihlu. (str. 99)

Na téže straně pak i Joséphine odhazuje Pillse jako horkou cihlu.

Figus byl možná nejoddanějším služebníkem Piaf, ale byl také její největší pohledávkou. (str. 150)

Příkladem neporozumění originálu je informace, že Edith Piaf napsala pro anglickou zpěvačku Patti Page šanson *I remember today*, což překladatelka překládá jako *Pamatuji dnešek*. Když čtenář, zaražený nesmyslností tohoto slovního spojení, zapátrá dál (např. na Google), zjistí, že šanson má název *I'll remember today* a že začátek písně zní: *For always and always I'll remember today*, tedy *Navždy si budu pamatovat dnešní den*, což je nejen stylisticky, ale především významově něco jiného.

Zcela nesystematicky a náhodně zachází překladatelka i s názvy šansonů. Ve většině případů je ponechává ve francouzském originále (případně s překladem do angličtiny), sem tam se objeví překlad názvu do češtiny. Zato v češtině až notoricky známý šanson *Milord* zásadně a důsledně uvádí s vlastním překladem titulu jako *Milostpán!*

Zvláštní kapitolou jsou pak překladatelčiny pokusy o překlad některých šansonů, resp. jejich částí. Jsou to velmi neumělé „podstročnický“, které by v nejhorsím případě mohly sloužit jako podklad k přebásnění, v žádném případě však ne k publikování.

Škoda že si překladatelka ani redaktor nedali tu práci, aby vyhledali již existující české překlady šansonů (Pavel Kopta, Jiří Dědeček) a nevyužili je, případně že nenechali úryvky ze šansonů přeložit. Rozdíl mezi překladem básníka a podstročnickem je totiž nebetyčný:

„T' es l'homme qu'il me faut“ (str. 148)

Když si s tebou vyjdu, zavěším se do tvé paže,
ženy tě vidí, ale naštěstí pro mě ty nevidíš je!
Ty jsi muž pro mě!

Pavel Kopta: Jsi můj ideál

Když jdeme spolu ven
Tak oči všech žen
Se jen za tebou
Vždy točí a zvou
Mám chuť na ně řvát
On má
On má
On má jen mě rád.

Jenže básnický překlad nelze pořídit zadarmo!

Český překlad hýří i pravopisnými skvosty:

Manouche, kmoťrenka Mistingeutt, byla častou návštěvnicí u Billy, a také tajně spolupracovala s hnutím odporu. (str. 55)

Téměř každá velká hvězda v Americe se toužila s Piaf vyfotografovat, ale **některé** z nich se jí za zády vysmívali, považovali ji za podivínku. (str.78)

Publikum, které očekávalo podívanou na Sarapa, **měli být zklamáni**. (str. 171)

Nad těmito větami si čtenář nutně musí položit otázku, zda tituly před i za jménem ověřený jazykový redaktor PhDr. Ladislav Janovec, PhD. vůbec existuje, a pokud ano, zda text četl.

Milada Matějovicová